

ERDÉLYI GAZDA

MEGJELENIK

minden pénteken

legalább egy iven

és az egyleti tagoknak
ingyen

küldetik meg.

Nem tagok egész évre 4 ft. félévre 2 ftal fizet-
hetnek elő, negyedéves előfizetés el nem fogadták.

Pénz- és érték küldemények az

ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ

(Dr. Hintz György, e. pénztárnokhoz)

a lap szellemi részét illető küldemények az

ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ

(Gamauf Vilmos e. titkárhoz)
címzendők.

AZ

ERDÉLYI

GAZDASÁGI EGYLET

KÖZLÖNYE.

Hirdetési díjszabályzat.

	széri hirdetéskor								
	1-11	1-31	1-61	1-121	1-241	1-52			
	ft	kr	ft	kr	ft	kr	ft	kr	
1/16 lap	14	36	70	120	200	360			
1/8 "	7	18	35	60	100	180			
1/4 "	3	9	17	30	50	90			
1/2 "	1	50	8	75	15	25	45		
1 "	90	2	25	4	40	7	50	22	50

Nagyobb hirdetéseknel külön kedvezmények.
Azonkívül 30 kr. bélyegdíj annyiszor, a hányszor
a hirdetés megjelenik.

A szives megrendelésben világosan kérjük kitenni;
mentyl helyet igényel a beklüsz mellékelt hirdetés
számára.

Hirdetéseket elfogadnak lapunk kiadó hivatala
és a r. k. Lyceum nyomda központi irodája (főter gr. Te-
leki Domokos-ház.) Mellékletek 5 o. é. fba számít-
tatnak.

Lapfelügyelő bizottság: Paget János elnök; Berde Áron, b. Huszár Sándor, Kodolányi Antal, Mina János, Nagy Ferencz, Szabó Samu, Szentgyörgyi József.

Levelek a londoni borkiállításról.

(Folytatás.)

Szegszárdnak vörös bora az, mely fölfogásom szerint az angol inynek leginkább felel meg; gazdag teste, szépen kifejlett zamatja, sötét színe erre nézve elég garantiákat tartalmaznak. A kiállított mutatóványok egyike, Abeles Dávidnak 1869-ki szegszárdija, e föltevésünket teljesen igazolja, az csakhamar az angol közönségnek kedvenczévé lett. E borból eddigelé több fogyott el mint többi vörös borainkból összesen. Legközelebb esik ahoz Palugyai és fiainak szegszárdi válogatottja, a melynél mindössze is kissé kevesebb édesség volna kívánandó, jó olcsó bor a Zerkovitz és társának szegszárdija is; a többi szegszárdi borkiállítók, Albanich György, a szegszárdi borkereskedési részvénytársaság, Ferdinand Antal és fiai, eladási quantumokat nem küldvén, szép mutatóványaik nyomot nem igen fognak hagyni.

A Szerémség borairól szólva azon magyar borhoz érünk, melyből Angliában a tulnyomólag legnagyobb mennyiség adatik el a vörös karloviczi. Alig fog angol találkozni, ki ha valaha ivott magyar bort, a karloviczi ne ösmerné. Reánk nézve, kik a szerémi vörös borokat mint lágy édeses borokat ismerjük, és így tudni véljük, hogy ezen bőven termő, de végre is másodrendű borok az angol

piacra nem igen valók, a fenti jelenség rejtély volt mindaddig, mig itt a helyszínen a karloviczi bort, ugy a mint az árultatik, meg nem izleltük. Itt azután midőn ezen sötét színű, testes, zamatgazdag, nem édes bort megizleltük, csakhamar tisztában lehettünk az iránt, hogy a karloviczinak itteni nimbusa mindössze is egy embernek érdeme. Greger Miksa elismerjük nagy kitartás és nagy áldozatokkal kivitte azt, hogy egy általa karloviczinak nevezett kitünő vörös bornak utat tört Angliában, és annak fölényét az összes magyar borokkal szemben egyelőre megállapította. A mit mi az egészben sajnálunk az első sorban az, hogy e nagy fáradozás a magyar bortermelésnek közvetlen szolgálatot nem tehet. A karloviczi bor ismételjük nem az, mely a magyar borok között első helyen állhatna, Greger ur karloviczija igaz sokkal jobb az eredeti példányoknál, de az meggyőződésünk szerint — nem karloviczi, annak termelési helye ránk nézve talány és mi azt hisszük Greger ur kivételével talány lesz az mindenkire nézve. De épen azért nem lehet vivmánya haszon borászatunkra nézve, mert ez azt el nem fogadhatja. Buda, Eger-Visonta, Ménes, Szegszárd, Villány kitünő vörös borait a karloviczival szemben másodsorba leszoritani nem szabad, azt türni nem lehet és azon classificatió, mely azt czélozza határozottan visszautasítandó.

Ezen álláspontunknál fogva könnyen érthető, hogy

a Palugyay és fiai Flandorffer Ignác, Szarvassy Sándor és Zerkovitz Zsigmond részéről kiállított hasonló igen szép példányok reánk nézve nagyobb érdeklődéssel nem bírnak; mind ezek között a sajátképi karloviczi typust csak egyben, csak a Palugyay karloviczi válogatottjában véltük fölfedezhetni, de sietünk hozzá tenni, hogy valamennyi jobb mint a neve.

A Tokaj-Hegyaljának kitünő borait Abeles Dávid, Bretzenheim Carolina hercegnő, Fromm Antal, Heves József, a pesti kertészgazdasági ügynökség, Kerekes János, Lónyay Menyhért gróf, Palugyay és fiai, Parragh Gábor, Ranolder János veszprémi püspök, dr. Szabó Gyula és Szentlélek Máté állították ki 12 színbor (szamorodni) és 25 aszu mutatóanyagban. Csaknem valamennyi példány igen szép, a koszorú azonban kétségen kívül dr. Szabó Gyulának 10 számból álló gyűjteményét illeti. Nagy érdemül rójuk fel a collectiónak azt, hogy valamennyi száma kifogástalan állapotban érkezett és hogy a kiállítási helyiségnek magas hőmérséke sem hagy nyomot rajtuk. Ha a tokaji bort az angol azzal vádolja, hogy az nem igen áll meg a palackban, lerakódást képez, forrásba megy át, dr. Szabó megmutatta, hogy a tokaji bor is kezelhető csak mestere akadjon. Dr. Szabó Gyulának gyűjteményét a londoni „Medical Times“ az egész kiállításban egyetlennek declarálta, ennél nagyobb dicsőretet mi sem adhatunk annak. De sőt mi e dicsőretet még mérsékeljük, a mennyiben igen kitünő példányokul említjük meg mellette Abeles Dávid, Kerekes János, Palugyay és fiai, a veszprémi püspök és Szentlélek Máté borait is. Hasonlót mondhatnánk Fromm Antal boráról is, ha tudtunkkal az első hozzá intézett megrendelésre kosárral nem felelt volna. A londoni kiállítás nem parádé kiállítás, az első sorban kereskedelmi kiállítás, itt tehát olyan mutatóanyag, amely mögött készlet nincsen, jelentőséggel nem bír. A sárospataki nagy nevű pinczéből kikerült mutatóanyagokról szeretnénk dicsőréleg szólni, de ezek a kiállítás második havában forrásnak indultak, s így versenyen kívül helyezkedtek.

Végül hagytuk Magyarországnak felfogásunk szerint leggazdagabb és a kiállításon legjobban képviselt borvidékét, Zala és Veszprémmegyét a Balaton mellékel. A kisebb balatonmel-

léki borokat Ramasetter Vincze Sümeghről, Zerkovitz és társa Nagy-Kanizsáról és Tarányi Ferencz Szt.-Lászlóról néhány igen szép példányban állították ki, magától értetődik azonban, hogy itt a főszerepet Somlyó és Badacsonyi jeles termékei hivatottak játszani.

A somlyói bornak hírnevét Angliában Ranolder János veszprémi püspöknek kitünő 1857-ik évi somlyói alapította meg, 1862-ben Londonban aranyéremmel kitüntetve, azóta e bor bejárta a világ valamennyi kiállításait, és mindenünnen újabb érmet hozott haza. Mint kereskedési bornak Dióssy Márton érdemdús hazánkfiát tört annak utat, és az általa ugynevezett „Bishop-wine“ (püspök bor) az angol előtt ma is előszeretettel emlegetett bor. Kiállítási hadjáratunknak ezen veteránja ma is itt van, és tegyük hozzá, nagy nevét ma is igazolja. Igen szép példányokul sorakoznak melléje a Ramasetter Vincze sümeghi pinczéből küldött 1866-i és 1872-i példányok is. Ezek igen szép, zamatgazdag finom borok, és mérsékelt eladási árak előreláthatólag nagy jövőt biztosít számukra. Kevésbé mondhatnánk ezt Bottka Imre „ó-somlyói“ borairól. Kétségtelen hogy ezek igen kitünő anyagot képviselnek és Somlyónak legszebb terménei közé számíthatók, de azon képzeleti értékkel, mely árak megállapításánál Bottka ur szemei előtt lebeghetett, nem bírnak; 3 frt. egy itcze borért, tehát mintegy 200 frt egy akóért, ez ár magyar színborért még nem fizettetett s egyelőre fájdalom fizettetni nem is fog. Ily ár mellett a bor megszűnik a világereskedésé lenni, és át megy a ritkaságok gyűjteményébe. Jól tudom én hogy a Schloss Johannisberg Cabinetje még drágább, azonban Bottka ur somlyói borától a Johannisbergig még nagy ut van, melyet egy szökéssel átugorni nem lehet.

A badacsonyi borok magyar fehér boraink közül Angliában legnagyobb keletre fognak található. Teli testűk, gazdag szesztartalmuk, szépen kifejlett zamatjuk, mérsékelt árakkal egyesülten kétségen kívül helyezik ezt. Első helyen itt is a veszprémi püspök ur jeles termékeit kell említenünk. Az általa kiállított badacsonyi asztali jelességre ritkítja párját, olcsóságra nézve unicum. Fajborait, a kéknyelűt, a muskotályt angol szaklapok Magyarország legnagyobb borainak declarálják. Legjelesebb és legtöbb föltünést okoz azonban nevezett püspök urnak badacsonyi Furmint aszuja,

melynek a tokaji aszu mellett is elsőséget kell hogy adjunk; mert birja az annak minden jeles tulajdonságait, de nélkülözi a száz meg száz inynek nem tetsző talajizet, mely a tokaji bornak egy jellemző sajátosságát képezi.

A legnagyobb elismeréssel kell továbbá szólnunk Ramasetter Vinczének jeles badacsonyi borairól is. Az általa kiállított 1872-i, 1869-i és 1868-i borok kitünő asztali borok, különösen az 1868-i kiállításunknak egyik legszebb bora; mint magasabb igényekkel bírók ugyancsak Ramasetternek Badacsonyi válogatottja, kéknyelűje és különösen muscatbora, ugy kifogástalan jelességük, mint aránylag olcsó árú folytán a legkeresettebb magyar borok gyanánt tekinthetők. Badacsony e két legnagyobb termelője mellett még Abeles David bornagykereskedő Pestről is egy igen szép példánnyal van itt képviselve, ez egy 1866-i badacsonyi válogatott, gazdag testes bor, mintegy az angol számára teremtve. — Trsztyánszky Lajos badacsonyi riesling- és muscatborai versenytársaikkal megküzdeni nem képesek, zamatjuk ugyan kitünő, de sokkal nyersebbek, semhogy az angol inynek megfelelhethének. A mi pedig szintén Trsztyánszkynek 1796-i keszthely-somaji borát illeti az mindössze is csak curiosum, de kereskedelmi szempontból figyelmet nem érdemel.

Megemlítjük itt még mint e borvidéknek körébe tartozókat Báán Kálmán 1865-i és 1868-i szabari borait; kár hogy e különben kitünő boroknak versenyképessége magas árú által alteráltatik. A szabari borok, bár mi jók legyenek is, a badacsonyi borok fölött nem állanak, sőt finomságra el sem érik azokat, 30%-al magasabb eladási áraik ily formán indokoltaknak nem mutatkoznak.

A kiállított pezsgőborok között kétségkívül Petheő Imre borai a legjobbak és ha egyszer nagyobb készlet lesz belőlük piacra hozható, alkalmas üzleti cikket fognak képezni; gyengébbek annál de szintén jók a Braun testvérek, és Littke Lőrincznek pezsgő borai is; a Hölle által kiállítottak az angol inynek tulságosan édesek.

Hátra volna még szólnunk a harmadik magyar kiállításról, Láposy Ferencz és társának külön kiállításáról, de erről jövőre. (Folyt. következik.)

Bartha Schiefner Gyula.

Gazdasági szemle a bécsi közkiállításon.

(Folytatás.)

IV. szakasz: Haszonkertészet, gyümölcsészet és szőlészet.

A bécsi közkiállítás vezérigazgatóságát azon magában véve nagyon dicséretes szándék vezette, hogy a gazdaság, az ipar, a művelődés minden ága a népek ezen nemzetközi versenyén kellően képviselve legyen és ha e szándék a haszonkertészet, gyümölcsészet és szőlészet terén csak alig valósulhatott, ennek oka egyrészt az igazgatóság számos hibájában, továbbá a kiállítók közönyében, végre az uralkodó viszonyok mostohaságában rejlett. Nem célunk eső utáni köpönyegféle recriminációkba bocsátkozni, hiszen a kiállítás felelős főnökének Báró Schwarznak bőven kijutott ezekből az eseménydús 1873-iki év alatt és után, — csak egyszerűen constatálni kívántuk a tényt. Mit a kiállítók közönyére vonatkozólag megjegyztünk, fájdalom főképen saját hazánkra értendő; de szemrehányás kell hogy érje Angliát is, melynek híres konyhakertészete és gyümölcsészete egyetlen egy példány által sem volt képviselve. A tárlat teljes sikerültét a kedvezőtlen időjárás, valamint a rohamosan beállt szerencsétlen anyagi helyzet is egyaránt gátolta s így mindezekből folyólag természetesnek fogjuk találni, hogy a várt eredmény be nem állott, hogy a kiállításnál épen az hiányzott, a mi legérdekesebbé tette volna: a nagyobb méretű nemzetközi jelleg.

A kertészeti termékek és azokkal rokon természetű tárgyak kétféle tárlat által voltak bemutatva: az állandó, azaz a közkiállítással egyidőben megnyitott és bezárt tárlat által, mely kerti ültetvényeket parkirozásokat, gyümölcsfa- és szőlőtelepeket sat. mutatott be — és ez időleges (temporär) tárlatok által, melyek a közkiállítás tartama alatt különböző határidőkkel ötször ismétlődtek. Összesen 238 kiállító jelent meg, értve ezalatt nem csak a magánosokat, hanem intézeteket, egyleteket, kiállítási bizottságokat sat. melyeknek gyűjteménye sokszor vidékeket és tartományokat ölelt fel. Az osztrák magyar birodalom 137 kiállítóval szerepelt, a külföld részvéte a következő volt: Németország 50, Belgium 15, Franciaország 10, Olaszország 5, Németalföld 3, Oroszország, Görögország és Japan 2—2, Svédország, Dánia, Egyiptom, Észak-Amerika, Brazília és Australia 1—1 kiállító. Miután azonban e kiállítók közül a legtöbbben, ugy az állandó, mint az időleges tárlatokban is részt vettek, azokat tárlatonként külön is számba kell vennünk és így 460 kiállító nyerünk.

Kitűzött célunkhoz hiven, e sorokban a dísz- és virágkertészettel, mely helyenként oly gyönyörűen volt bemutatva, nem foglalkozhatunk; de hogy egész, a kertészeti tárlatnak mégis átnézeti képét adhassuk, Dr. Fenzl Ede után közöljük, a kiállítási tárgyak csoportjait és a résztvett kiállítók számát:

Kiállítási csoport	Részvett kiállító.						Összesen.
	az időleges tárlatokon						
	1-15 május	15-20 június	20-30 augusztus	30-18 szeptemb.	18-23 october	23-15 az állandó tárlaton	
Cserépnövény mindenféle	88	87	26	26	—	—	127
Vetemény és főzelék (burgonyát is ideértve)	24	13	16	17	18	—	88
Gyümölcs, kitelelt és melegházi	14	12	—	—	—	—	26
Gyümölcs friss mindenféle (dinnye, ananász, bogyfélék is)	—	—	19	22	54	—	95
Orvosi növények és konyhai füvek	1	—	—	—	3	—	4
Új nemesítési módszerek	2	—	—	—	—	—	2
Diszítési tárgyak élő növényekből	5	4	10	9	—	—	28
Diszítési tárgyak szárított növényekből	2	1	4	3	1	—	11
Fűszertütemények	—	3	2	3	—	—	8
Asztaldiszítványok gyümölcs és másnövényekből	—	2	—	—	1	—	3
Gyümölcs-mintázatok	—	—	—	—	2	—	2
Csomagolási módszerek bogycs gyümölcsöt illetőleg	—	—	—	—	1	—	1
Képek, rajzok és kerttervek	—	1	2	2	—	—	5
Parkirajzok, kisebb nagyobb	—	—	—	—	—	12	12
U. n. szőnyegültetvények	—	—	—	—	—	2	2
Csoportültetvények egy fajú virágzó növényekből	—	—	—	—	—	12	12
Fa, cserje és bokorültetvények	—	—	—	—	—	19	19
Idomított gyümölcsfa és szőlőültetvények	—	—	—	—	—	10	10
Különlegességek egyes példányokban	—	—	—	—	—	5	5
Összesen	86	73	79	82	80	60	460

Ezeket felsorolva, átmegyünk a bennünket közelebből érdeklő részletek vázlatos ismertetésére, kezdve chronologiai rendben az időleges tárlatokkal, végezve az állandó kiállítással.

1.) Első időleges tárlat 1873 május 1--15-éig.

Az időleges tárlatok helyisége a közkiállítási tér déli oldalán közel a kerítéshez volt elhelyezve egy hosszú és keskeny sátorban, csak néhány északra nyuló szárny birt valamivel nagyobb szélességgel. E helyiség három nagy hibával birt; először avval, hogy vékony anyagja sem az ekkor oly nagy mértékben uralkodó hideg, sem a napról napra lezuhanó eső ellen védelmet nem nyújthatott; továbbá hogy fűthető nem volt, végre hogy a keskeny sátorfolyosó minden nagyobb szerű csoportosítást és ennél fogva meglepő összbenyomást lehetlenné tett! A nagy költséggel odaszállított értékes tropicus növények nagy részét a hideg rontotta meg; a vetemények és gyümölcs pocsolókban áztak — egy szóval az időleges tárlatok el-seje az ártatlan kiállító személyében dúsan adózott a rendezőség könnyelmű figyelmetlenségéért; pedig az összegyűlt anyag minden tekintetben méltó volt a megismerlésre! A virágok és disznövények festői példányaitól eltekintve, a melegházi vetemények vonták magukra figyelmünket és örömmel constatálhatjuk, hogy hazánkban két jónévű kertje a Gróf Nákó-féle bánát-komlósi, főkertész

Janauscheck és a Gróf Szécsényi-féle horpácsi, főkertész Schilhan a bécsi kertészeti társulat kiállításának rendes vendégei most is méltóan megjelentek és díjakat nyertek. Ausztriából szintén több főuri kert versenyzett, Németországból a müncheni kertészeti egylet illeti a palma, mely a gyűjteményes tárlatok legszebbje volt. A melegházi gyümölcsöt ezuttal csak Gróf Fries vöslai kertje képviselte gyönyörű eperrel; kitelelt gyümölcsöt többen küldöttek, köztük a már fent említett Janauscheck is; első sorban azonban a württembergi központi gazd. egylet tüntek ki.

Ezen első időleges tárlat csak kevés látogatónak örvendhetett, mert valóban nem csekély elszántság és érdekltség kivántatott ahhoz, hogy valaki e lucskos helyiséget meglátogassa, melynek vászon tetője szita-módjára bo-csátotta keresztül a dermesztő esőt!

2.) Második időleges tárlat 1873. június 15—20-áig.

A második időleges tárlat rövid tartamára kedvezőbb idő köszöntött be, de maga a kiállítás — a minket érdeklő részt tekintve — elődje által tulszárnyaltatott, bár majdnem mind ugyanazon kiállító szerepeltek, kikről már fentebb dicsőreleg megemlékeztünk. Érdekes volt a spárgaverseny, mely Morva- és Franciaország között kifejlődött. A francziák Argenteuil classikus földjéről küldték be ezen kitűnő étket; míg Morvaország Eibenschitz vidék híres termékével concurrált és külhoni versenytársát dicsőségesen le is győzte. Magyarországnak egy kiváló iparosa, sopro-ni cukorgyáros Carstanjen Gustáv ur szép, nagy és kitűnő ananászokat küldött; epret a bécsi kereskedelmi kertészek állítottak ki. Déli gyümölcsöket, nevezetesen citrom és narancsokat athenai tanár Orphanides Tivadar állított ki mintegy 40 szebbnél-szebb változványban, ugyanazon tanár, ki a közkiállítás főcsarnokában a görögországi fa-florát oly gyönyörű gyűjteményben bemutatta. Figyelmet érdemelt néhány francia és belga melegházi szőlőtő, mely dúsan rakott fürtjeivel a szemnek, kifogástalan jó ízével pedig az inynek nyújtott ritka élvezetet. Baltet testvérek egy mintagyűjteményt állítottak ki, mely a különböző nemesítési módszereket tüntette fel; újabb idők óta hazánkban is megszerezhető az ilyen mű taneszköz, mert tudtunkkal keszthelyi tanár és főkertész Belke Tivadar szintén készít táblázatos alakban nemesítési módszer-gyűjteményeket.

3.) Harmadik időlegestárlat 1873. augusztus 20—30-áig.

A harmadik időleges kiállítás kivált szép és számos vetemény-collectiói által tünt ki; az elsőséget a majnai frankfurti kertészeti társulat vivta ki, mely nem csak minden a nagy német földön termesztett vetemény és zöldség-fajnak helyet adott, hanem azoknak hirnevesebb változványait is szemenszedett példányokban bemutatta. Utánna Bécs és közel vidékének kertészei vetekedtek a díjakért; míg hazánk a termelés ezen ágában ezuttal képviselve nem volt.

A gyümölcskiállítás aránylag gyengének volt mond-

ható, kitüntek földieink közül Gróf Nákó több ízben említett főkertésze, Janauschek József korai gyümölcszeivel; elsőrendű dinnyetermelőnk Girókuti Ferencz, ugyancsak dinnyével a debreczeni kertészeti egyesület és mindenekfelett Schilhan Péter, a horpácsi kert derék vezetője. Érdekes volt egy dinnyegyűjtés, Poroszországból Königsberg vidékéről; gyönyörűek a Veronából küldött korai gyümölcsök. Ausztráliának egy ifju gyarmata „Victoria“ kitevelt almákat mutatott be, melyek épségük által mindenkit megleptek.

Szabadban érett szőlő több helyről küldetett; a trienti gazd. egyesület gyűjtésével Nagy-Maros városa érés tekintetében teljes sikerrel versenyzett és így újból bizonyította, hogy hazánk több vidéke korai és kivitelképes szőlők termesztésére kiválóan alkalmas és hogy a porosz piacokon a magyar termés nagyobb szállítóképessége miatt előnybe is részesülhet.

4.) Negyedik időleges tárlat 1873. szeptember 18—23-áig.

A negyedik időleges tárlat teljes sikerültét, kivált a gyümölcsöt tekintve, főleg két körülmény gátolta: az újszólván Európa szerte a gyümölcsfák virágzásakor uralkodott rossz idő és az ötödik utolsó időleges tárlat határvidékének közelsége (október 3—15-éig), mely több esetben azt is okozta, hogy a fentemlített tárlatra szánt küldemények szállítási késedelem miatt csak az utolsóba voltak felvehetőek és így az egyiknek anyagát apasztották, a másik tárlatnak pedig a hosszas uton roncsolódott gyűjtés, melyek több napig csomagolatlanul kellett hogy álljanak, minőségileg is ártottak!

Vetemény és főzelék nagy számmal és kitűnő példányokban volt képviselve; a kiállítók között Janauschek

ismét egy csinos gyűjtéssel szerepelt, ezuttal azonban tulszárnyalták a harmansdorfi, bambergi és hamburgi collectiók. Harmansdorfról kertész Skebra Ferencz minőségileg első helyet vívott ki, míg mennyiségileg a felsorolt két város tűnt ki, e mellett nagyon jó minőséget is mutatván be. Érdekesnek tartjuk a bambergi gyűjtés számait lejegyezni, volt abban: 21 murok- 16 saláta és répa- 6 különféle gyök-növény- 23 kelkáposzta- 41 hagyma- 104 paszuly- és 40 borsóváltozvány!!!

A gyümölcstárlaton hazánk több kiállítója által volt képviselve; láttuk a Gr. Hunyadi Imre kerttermékeit, pécsi, bánát-komlósi és pápai gyümölcs és szőlőket, mindannyi a kedvezőtlen vegetationalis évet tekintve tisztességesen foglalt helyet versenytársai között. Ausztriának kivált déli tartományai léptek ezuttal sikra, főleg Tirol nagy buzgóságot fejtett ki, melynek nyilvános bizonyítékai gyanánt a botzeni, trienti és roveretói szebbnél szebb gyűjteményeket szemlélhettük. A külföldi küldeményei között azonban egy déli Franciaország Toulouse városából Demouilles urtól érkezett collectió minden társát messze elhagyta, de avatott szaktekintélyek véleménye szerint nemcsak ebben állott érdeme, hanem főleg az által bilincselte le az általános érdeket, hogy az egész francia gyümölcsészet és szőlészet méltó és hivatott képviselője gyanánt volt tekinthető. Főbb számai a következők voltak: 169 körte- 66 alma- 136 szőlő- és 28 barackfajta, azonkívül számos szilva, birs, dió, mandula, mogyoró és füge, mind megannyi kitűnő változvány úgy szőlván egytől-egyig remek példányokban; — természetesen, hogy a Demouilles gyűjtés e tárlatnak drága gyöngyét képezte.

(Folyt. következik.)

T Á R S A L G Ó.

Szőlészeti statistikai kimutatás.

51. Ördöngös-Füzes, Belső-Szolnokmegye, 26 hold 1096 □ öl területen agyag talajban termel karikás mivélés alatt hazai fajszőlőkből holdanként 20 akó közönséges bort; kerül holdja 82 frt o. é. elkelt Szamos-Ujvárt 1871-ben 5 frt. 1872-ben 7 frt 50 kron.

52. Kötke, Dobokamegye, 7 hold palaagyag talaju területen termel karikás mivélés alatt, hazai faj szőlőkből holdanként 20 akó közönséges bort; holdja kerül 80 frtba, elkelt 1871-be 3 frt 50 kron, 1872—1873-ba 4 frton akója. Piacza Szamosujvár.

53. Erdő-Szombattelke, Dobokamegye, 9 hold 779 □ öl területen palás agyag talajon termel karikás mivélés alatt hazai faj szőlőkből holdanként 22 akó jó bort; kerül holdja 80 frtba, elkelt 1871-be akója 5 frton, 1872—1873-ban 7 frt 50 kron Szamosujváron.

54. Szép-Kenyérü-Szt.-Márton, Dobokamegye, 48 hold 323 □ öl területen palás agyag talajban termel hazai faj szőlőkből karikás mivélés alatt holdanként 25 akó jeles bort; kerül művelése 75 frtba, eladta 1871-ben akóját 4 frton, 1872—1873-ban 7 frt 50 kron Szamosujváron.

55. Oláh-Vásárhely, Dobokamegye. 11 hold 463 □ öl területen agyag talajban termel hazai faj szőlőkből karikás mivélés alatt holdanként 20 akó jó bort; kerül művelése 75 frtba, elkelt 1871-ben 3 frt 50 kron, 1872—1873-ban 7 frt 50 kron Szamosujvárt.

56. Nagy-Devecser, Dobokamegye, 24 hold területen mivél agyagtalajban hazai faj szőlőkből karikás mivélés alatt holdanként 20 akó közönséges bort; eladta 1871-ben akóját 4 frton, 1872—1873-ban 5 frton Szamosujváron. Mivélése holdanként kerül 75 frtba.

57. Kis-Devecser, Dobokamegye, 2 hold területen mivél agyag talajon hazai faj szőlőkből karikás mivélés alatt

holdanként 20 akó közönséges bort; eladta 1871-ben akóját 3 frton, 1872—1873-ban 5 frton Szamosujváron; mivelése került 75 forintba.

58. Mohaj, Dobokamegye, 5 hold 701 □ öl területen agyag talajban hazai faj szőlőkből termel karikás mivelés alatt holdanként 18 akó jó bort, elkelt 1871-ben 3 frt 50 kron, 1872—1873-ban 5 frton Szamosujvárt, került holdja 78 forintba.

59. Aranyos-Szent-Miklós, Dobokamegye, 1 hold 690 □ öl területen agyag talajon mivel hazai faj szőlőkből karikás mivelés alatt holdanként 18 akó jó bort; kerül holdja 70 frtba, eladás nem igen történik.

60. Vice, Dobokamegye, 29 hold 440 □ öl fővényes agyag talaju területen termel hazai faj szőlőkből karikás mivelés alatt holdanként 20 akó jó bort; kerül holdja 70 frtba, elkelt 1871-ben 5 frton, 1872—1873-ban 7 frt 50 kron Szamosujváron.

61. Mikola, Dobokamegye, 15 hold 1494 □ öl területű homokos agyag talajban termel hazai faj szőlőkből karikás mivelés alatt holdanként 20 akó jó bort; került holdja 75 frtba, elkelt 1871-ben 4 frton, 1872—1873-ban 5 frton Szamosujváron.

62. Székuláj, Dobokamegye, 1 hold 461 □ öl területen agyag talajban termel hazai faj szőlőt karikás mivelés alatt; kerül holdja 75 frtba. A termés mennyiség és eladási ár meg nem határozható.

63. Bonc-Nyires, Dobokamegye, 12 hold 1073 □ öl területen homokos agyag talajban termel vegyes hazai faj szőlőből karikás mivelés alatt holdanként 20 akó kitünő bort; kerül holdja 75 frtba, elkelt 1871-ben akója 5 frton, 1872—1873-ban 7 frt 50 kron Szamosujváron.

64. Viz-Szilvás, Dobokamegye, 5 hold 103 □ öl területen agyag talajban termel vegyes hazai faj szőlőből karikás mivelés alatt holdanként 22 akó közönséges bort, kerül holdja 70 frtba, elkelt 1871-ben 4 frton, 1872—1873-ban 7 frton, Szamosujváron.

65. Kis-Iklod, Dobokamegye, 6 hold szőlőterületen agyag talajban termel vegyes hazai faj szőlőből karikás mivelés alatt holdanként 25 akó kitünő bort; kerül 80 frtba, elkelt 1871-ben akója 5 frton, 1872—1873-ban 10 forinton, Szamosujváron.

66. Dengeleg, Belső-Szolnokmegye, 2 hold 600 □ öl területen agyag talajban termel vegyes hazai faj szőlőből karikás mivelés alatt holdanként 20 akó jó bort, kerül 85 frtba. Termését a tulajdonos használván fel, eladásra nem kerül.

67. Mező Ór, Kolosmegye, 3 hold területen agyag talajban termel vegyes hazai faj szőlőből karikás mivelés alatt holdanként 20 akó jó bort; kerül mivelése 85 frtba, bora helyt használtatván fel eladás nem történik.

68. Dezmér, Kolosmegye, 2 hold 471 □ öl területen agyag talajban termel vegyes hazai faj szőlőkből karikás mivelés alatt holdanként 20 akó közönséges bort, kerül mivelése 80 frtba, bora felhasználtatik helyt a tulajdonosok által.

69. Kara, Kolosmegye, Duha Imrének van 1 hold ries-

ling 1871-iki ültetvénye agyag talajon, kerül mivelése 75 frtba; ára meg nem határozható.

70. Pusztaszent-Miklós, Kolosmegye, 2 hold 1093 □ öl területen termel agyag talajban vegyes hazai faj szőlőkből karikás mivelés alatt holdanként 20 akó közönséges bort, kerül mivelése 85 frtba, bora elkel Kolozsvárt, 1871-ben akója 5 frton, 1872—1873-ban 7 frt 30 kron o. é.

Fekete Pál,
szőlészeti vándortanár.

Könyvismertetés.

Tyúkok és egyéb szárnyas állatok tojásai mesterséges kiköltéséről. Angelus irta Cantelo W. J. magyarra fordította, Oettel Robert kivonatos német fordítása után, Grubicy Geyza. Budapest, nyomtatott az Athenaeum nyomdájában 1874. 30 lap. ára 30 kr. o. é.

(F. M.) Grubicy Geyza ur, ki a folyó év tavaszán „Tyúkászat” című művével hazai szakirodalmunkat egy hézag pótló és értékes munkával ajándékozta meg, jelenleg szerényen mint fordító szerepel, de oly értekezés átültetésével, mely a legszélesebb körben elterjedésre érdemes; mert nemcsak a főtárgy, a mesterséges költés és annak segédeszközei van alaposan tárgyalva, hanem bevonja szerző a természetes költést is munkája keretébe és per analogiam osztja avatott tanácsait, hozzá fel tapasztaláson nyugva óvó intelmeit. Mi részünkről nagyon szerencsés gondolatnak tartjuk, hogy a t. fordító ur nem Cantelo szóban szaporább eredetijét dolgozta fel, hanem a német tyúkászat első tekintélyének Oettel Robertnek kivonatát használta, mert ennek következtében alkalmunk van a kitünő német írónak ugy tanuságos előszavával, mint itt-ott elszórt becses jegyzeteivel megismerkedni, melyek az egész munka értékét véghetetlenül emelik. Ha még hozzá tesszük, hogy a fordítás érthető és magyaros nyelvezettel bír, kiemeltük mindazt mit Grubicy ur érdeméül felhozhatunk! De kritikai tisztünk némi megróvást is parancsol és ez abban áll, hogy a t. fordító változatlanul átvette az angol hőmérőfokokat és az angol pénznemeket; pedig mindkettőben olvasó közönségünk többsége járatlan! Mily könnyű lett volna pedig 106° F. helyett 41° C-t vagy 33° R-t (kerék számítással) mondani s mennyire könnyítette volna a megértést mindazokra nézve, kiknek a reductionális tabella nincs mindég kezük ügyében. A pénzszámításra nézve ugyanaz áll: vajjon hányan ismerik mennyi pénzértéke van a következőknek: Lst. 8 6 8, ki tudja hogy a balról első szám minden egysége körülbelül 10 frtot tesz ezüstben, a középsőnek mindegyike 50 krt, az utolsó 4½ krt vagyis kiszámítva 80 frt, 3 frt, 34 kr. = 83 frt 34 kr. és a többi. A tojás ára á 1 d. van felvéve, ez egyenlő koreken 4½ kr., később az áll hogy 2 S=2 shilling á 50 kr = 1 frt ezüst! Egy kis fáradsággal az olvasót a méltó bosszandástól meg lehetett volna óvni és a különben oly értékes munkának ez által feltétlen elismérést szerezni.

EGYVELEG.

* Gazdasági szemle a bécsi közkiállitáson című cikksorozatunk ma megkezdett szakaszát: haszonkertészet, gyümölcsészet és szőlészet — szintén lapunk szerkesztője után közöljük.

* Felhívás a Pomologia kedvelőihez! Az erdélyi gazdasági egyesület kertészeti szakosztálya f. hó 6-án a gyümölcs izlelési összejöveteleket megkezdette s ezután minden Vasárnap délután 4 órától kezdődőleg, a titkári szálláson, folytatni határozta; ennél fogva tisztelettel felhivatnak a Pomologia iránt érdeklődők, miszerint ezen összejöveteleken nál számokban megjelenni sziveskedjenek.*

* Eladó szőlő. Szentgyörgyi Lajos urnál, Külső-Magyarországban, — hol már három héttel ezelőtt teljesen érett szőlő találtatott — igen finom szőlők kaphatók.

— A debreczeni gazdasági tanintézet ügyében. Debreczen városa a felsőbb intézet megszüntetését még azon esetben is pótolhatlan veszteségnek tekinti, ha, mint az a földmivelési miniszter által ajánlva lett, a ref. kollegiumon felállítandó gazdasági tanszékekkel pótolatik. A város ennek folytán a miniszterhez, esetleg ő felségéhez szándékozott folyamolni, hogy a felső tanfolyam megszüntetését érintő határozat

* Felkértek a helyi lapok t. szerkesztőségei ezen felhívás szives átvételére. Szerk.

visszavonassék. A város küldöttsége a földmivelési miniszternél, (ki mint tudjuk nem örömet hozta javaslatba ugy a debreczeni felső, mint a keszthelyi alsó tanfolyam megszüntését), kedvező fogadtatást talált, s tőle azon ígéretet vette, hogy ha a város a gazdasági intézetnek a városban beljebb a kollegiumhoz közelebb megfelelő tágas új épületet ad, s e szerint a ref. kollegium és városi egyéb tud. intézetek tanárai az alap és segéd tantárgyakban kiegészítők lehetnek, s így némi megtakarítás elérhető — a miniszter kész a növendékek gyakorlati kiképzésére szükséges előkészítő év érdekében a gazdasági intézet künn fekvő birtokán az előkészítő év növendékei számára szükséges helyiségeket előállítani. Reméljük, hogy ha ezen költségek megszavazására kerül a dolog, az illetők nagyobb érdekeltséget fognak mutatni, mint mutattak az eddigi költségvetési tárgyalásoknál, midőn a debreczeni intézet életképessé tételére előirányzott összegeket mindannyiszor majdnem szó nélkül törölni engedték, és kívánjuk, hogy a most az intézet iránt felbredt érdekeltség megmaradjon, nehogy annak a tanügyre nézve éppen nem üdvös interregnuma igen soká fentartassék. (F. É.)

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Főmunkatárs: Vörös Sándor.

H i r d e t é s e k.

ELADÓ MAKKTERMÉS.

Belső-Szolnokmegye **Bóhi** határára a m. láposi posta ut mellett 2500

hold bükkös erdőnek dús makktermése jutányos ár mellett eladó. Értekezhetni lehet Rohiban lakó tulajdonossal.

(25)

(2—3.)

Taufer Ferencz

mag- és terménykereskedő Kolozsvárt,
ajánlja a T. cz. gazdaközönségnek

Gabona zsák gyári raktárát,

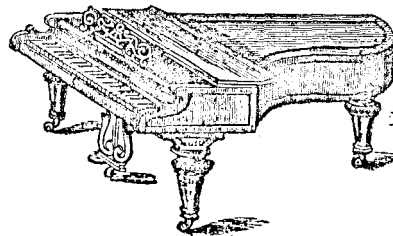
hol is nagy választékba kitűnő minőségű gabona zsákok jutányos áron kaphatók.

(23.)

(6—6.)

ZONGORÁK ÉS PIANINÓK.

Mindennemű zongorák kicseréltetnek.
Játszott zongorák 80—250 forintig

Zongora
nagy raktár

Triska Ferencz

Kijavító
intézet

Kolozsvárt.

a távirdai hivatal szemből
Árjegyzékek bérmentve.

Zongora hangolás bármily távol
vidéken is olcsó áron elvállaltatik.

(21)

(12—26)

Jelzálog-kölcsönök

a birodalom bármely részében, telekkönyvezett földbirtokra — daczára a jelenlegi zilált pénzvizonyoknak — 5000 frttól a legmagasabb összegig, a legelőnyösebb módozat mellett törlesztésre gyorsan eszközöl.

A hat. eng. általános

Ipar és kereskedelmi ügynöki iroda

Kolozsvártt, „Ovár, bástya-utca 6. sz. (Ertekezhetni posta útján, vagy személyesen, naponta d. u. 1-től 4-ig.) 37-52

TARTALOM: Levelek a londoni bor-kiállításról (folytatás.) -- Gazdasági szemle a bécsi közkiállításon (folyt.) — Társalgó. — Szőlészeti statisztikai kimutatás. — Könyvismertetés. — Egyveleg. — Piaczi árak. — Hirdetések.

„VICTORIA“ biztosító társaság Kolozsvártt.

FELHÍVÁS

(3)

(18—26)

takarmány és gabona készletek tüzelni biztosítására.

A naponként ijesztő mérvben előforduló tűzkárok, melyek gyakran egész községeket hamvasztanak el, alkalmat nyújtanak most különösen az aratás idején és multával a t. gazda közönség figyelmét a „Victoriára“ irányozni, mely tűzkár ellen biztosítást nyújt minden nemű: takarmány neműekre, szalmás és szemes gabonákra, ugy fedél alatt mint szabadban, (ez utóbbiaknál a biztosítás érvénye elcséplés után a magra is kiterjed, mihelyt annak hová rakása előre bejelentetett:) továbbá: cséplő gépekre, helyt vagy uton, gazdasági és lak épületekre, marhákra, kint és bent, gyárakra, készletekre, gazdasági eszközökre stb.

A biztosítás érvénye kiterjed ugy a magán a biztosított tárgyon kiütött, mint szomszédtól átharapózott tűz általi károsodásra, végre a villámcsapás által előidézett tüzesetre is. A mentés vagy kihurczkolódás által előidézett károk szintén megtérítetnek.

A díjak a lehető olcsóra szabvák s nagyobb biztosító feleknél külön kedvezmények is nyújtatnak.

Az előforduló károk köztudomás szerint azonnal rendeztetnek és fizettetnek.

A „Victoria“ évek óta Erdélyben a legtöbb kárt fizeti s ily czimen már eddig is több mint

Négy millió

forintot juttatott vissza a közönség kezébe.

A szükséges nyomtatványok, feltételek, díjazások stb. betekintheők a vidéki ügynökségeknél, ugy helyben a központon is.

Kolozsvártt, 1874 nyarán.

A „Victoria“ biztosító társaság vezérügynöksége.

Piaczi árak.

A kolozsvári kereskedelmi s iparkamara hivatalos adatai nyomán.

A heti vásár		Egy osztrák mérő — 2 nagy véka					Egy mázsa		Egy	1 font
helye	napja	tiszta buza	elegy buza	rozs	zab	török- buza	széna	szalma	bécsi öl tüzifa	marha hus
Árakrajzásokban										
Kolozsvár	sept. 10	480—500	370—380	280—290	120—140	430—450	140	80	1100	20
Nagy-Várad	julius 28	510—600	400—470	330—380	210—230	400—420	150	100	850	24
Maros-Vásárhely	sept. 3	420—480	316—354	280—320	100—126	—	180—210	80—100	1040	16
Károly-Fehérvár	aug. 29	480—495	415—430	345—375	130—145	—	160—170	80—120	1000	20
Nagy-Szeben	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brassó	julius 31	451—554	414	293—313	161—168	367	—	—	—	20
Beszterce	aug. 25	480—520	380	320	130	—	120—160	95—150	600	16
Nagy-Enyed	aug. 27	463—500	375—400	300—325	160—170	—	200—210	40—50	800	18
Szamosujvár	aug. 31	480—500	400—420	300—320	130—140	—	200	50	1400	16
Deés	sept. 8	620—640	560—600	400—410	120—130	—	110—120	50—80	800	15
Torda	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Erdélyi földterhermentesítési kötvény 75.50 frt — kr. Ezüst árkelet 103.80

Bécsi marhavásár: Felhajtattott 4587 darab hizó ökor; árak: magyar 30—32 frt. német hizó ökor 31—33 frt. a vágósuly mázsája.

Nyomatott K. Papp Miklósnál Kolozsvártt